

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

**ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ - ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΚΜ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΜΟΤΕΧΝΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ**

**Αποτελέσματα εφαρμογής
του Πιλοτικού Προγράμματος
(2023 – 2024)**

**«Οι εκπαιδευτικοί μιλούν
για τον εαυτό τους»**

Το Σχολείο Οργανισμός & Κοινότητα Μάθησης

Τα στοιχεία προέρχονται:

α. Από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο του προγράμματος 251 εκπαιδευτικών των 42 σχολικών μονάδων που συμμετείχαν στο πιλοτικό πρόγραμμα το σχολικό έτος 2023-2024.

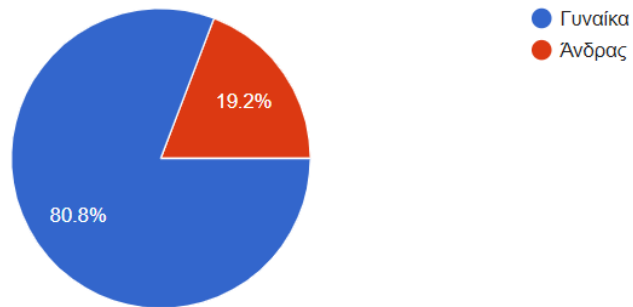
β. Από τις εκθέσεις των Διευθυντών των σχολικών μονάδων σχετικά με τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος στο σχολείο τους.

ΜΕΡΟΣ Ι

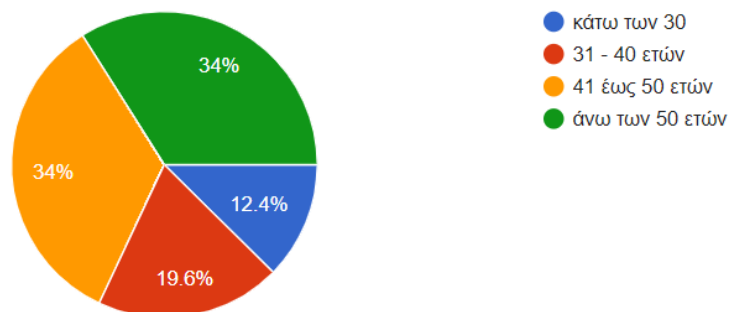
Απαντήσεις των εκπαιδευτικών στο ερωτηματολόγιο του προγράμματος

Α. Προφίλ εκπαιδευτικών

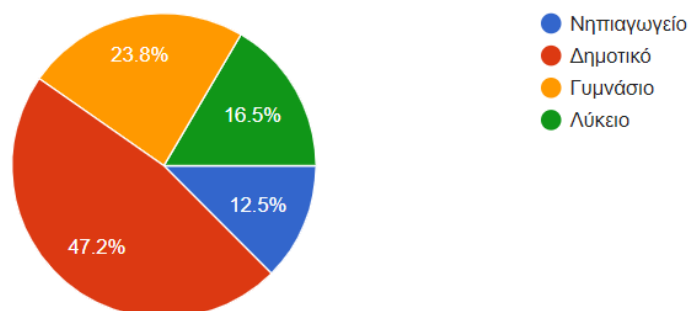
1. Φύλο

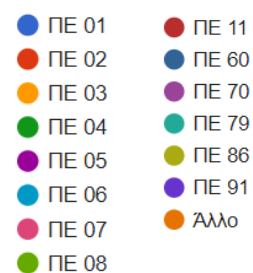
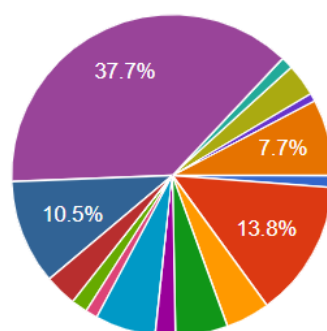
2. Ηλικία

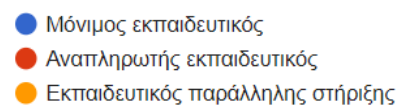
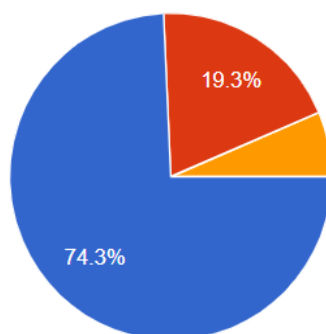
3. Σε τι σχολείο διδάσκετε;

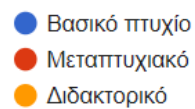
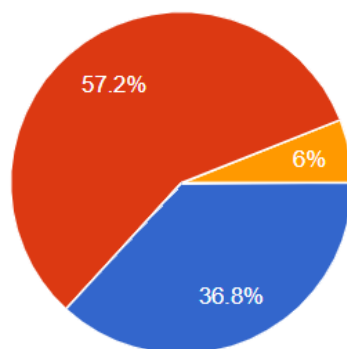
4. Ειδικότητα

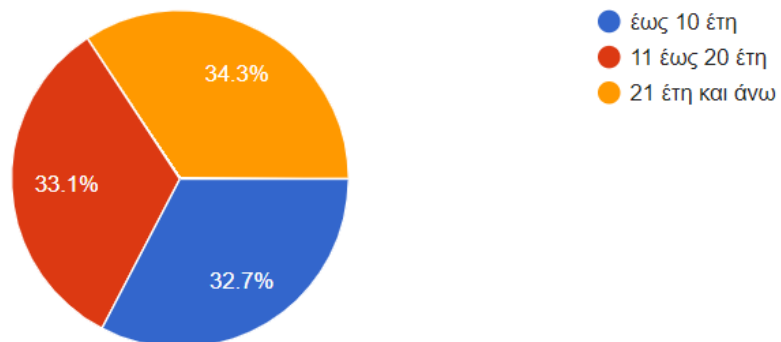
5. Σχέση εργασίας

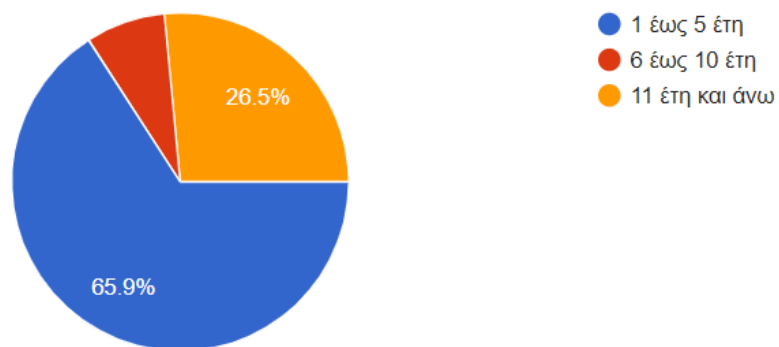
6. Σπουδές

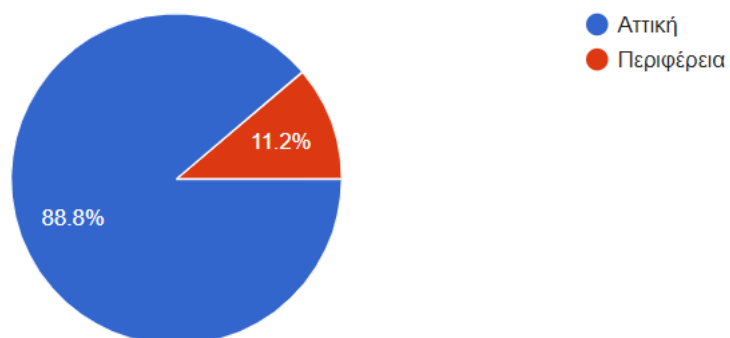
7. Συνολικά χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση

8. Πόσα έτη υπηρετείτε στο σχολείο που εφαρμόζει φέτος Αξιολόγηση Ομοτέχνων;

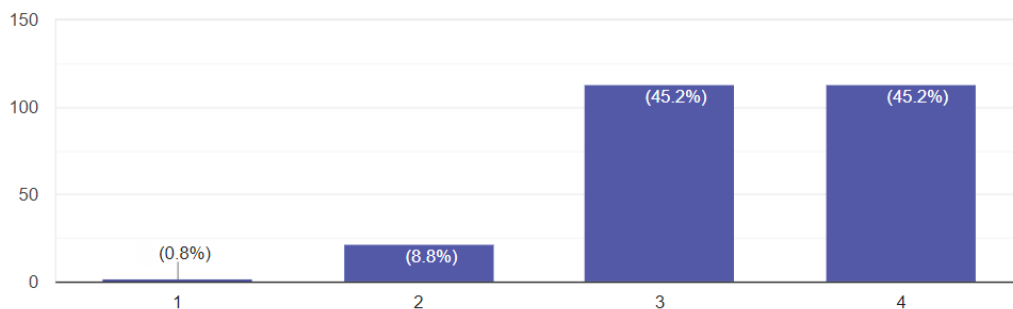

9. Περιοχή σχολείου που συμμετέχει στην Αξιολόγηση Ομοτέχνων

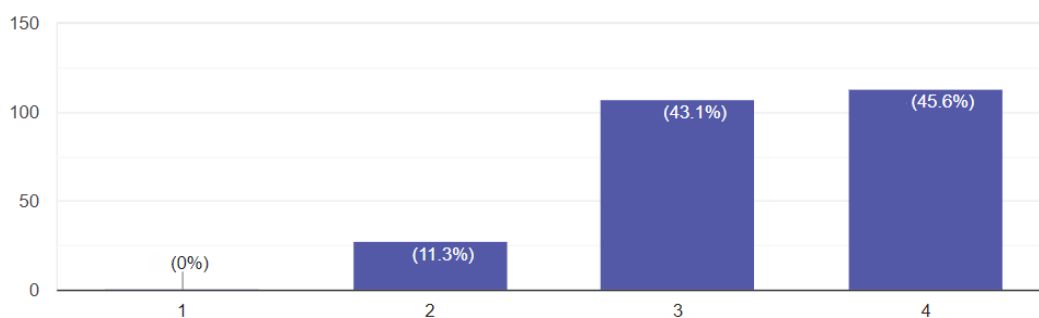

Α. Εκπαιδευτικό Υλικό της Α.Ο.

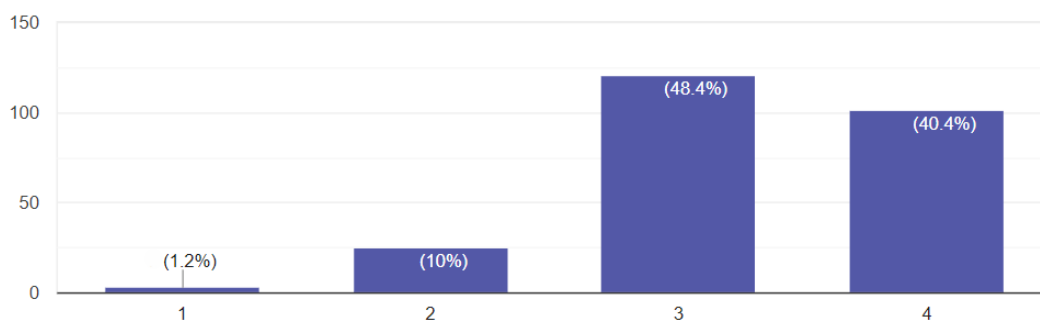
10α. Σε ποιο βαθμό το εκπαιδευτικό υλικό συνέβαλε στην κατανόηση και την αποσαφήνιση των βασικών θεωρητικών εννοιών σχετικά με τις αρχές, τη φιλοσοφία και τους σκοπούς του προγράμματος της Αξιολόγησης Ομοτέχνων; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

10β. Σε ποιο βαθμό το εκπαιδευτικό υλικό συνέβαλε στην κατανόηση, περιγραφή και εξήγηση του πλαισίου και των διαδικασιών εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος της Αξιολόγησης Ομοτέχνων στο σχολείο; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

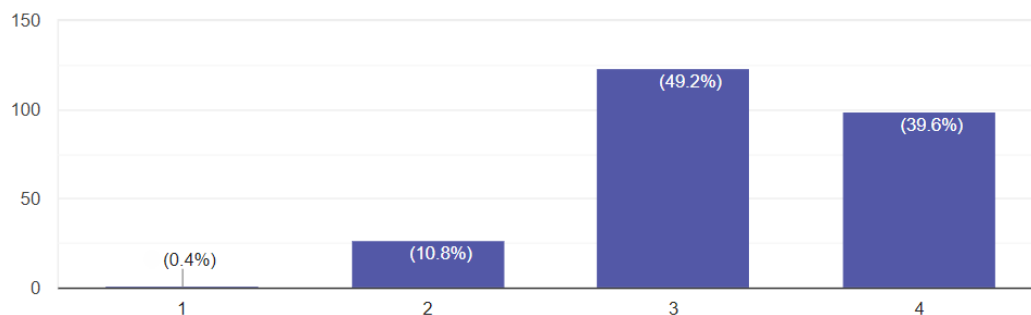

10γ. Σε ποιο βαθμό τα παραδείγματα και τα εργαλεία εφαρμογής συνέβαλαν, ώστε να τα αξιοποιήσετε και να διαμορφώσετε οι ίδιοι τα δικά σας; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

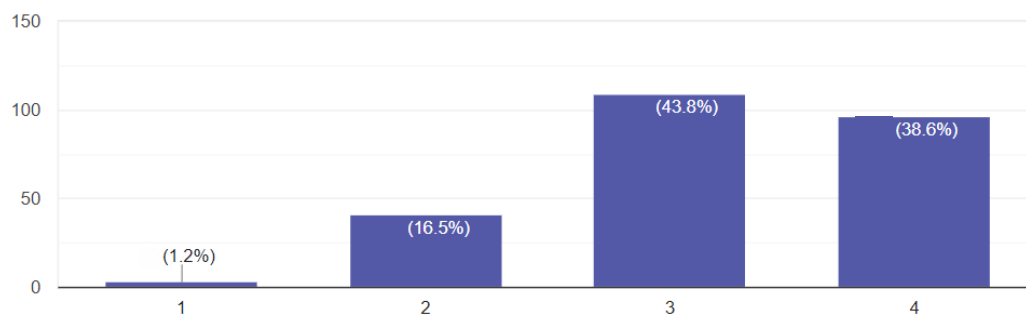

Β. 1ο Στάδιο: Αυτοστοχασμός

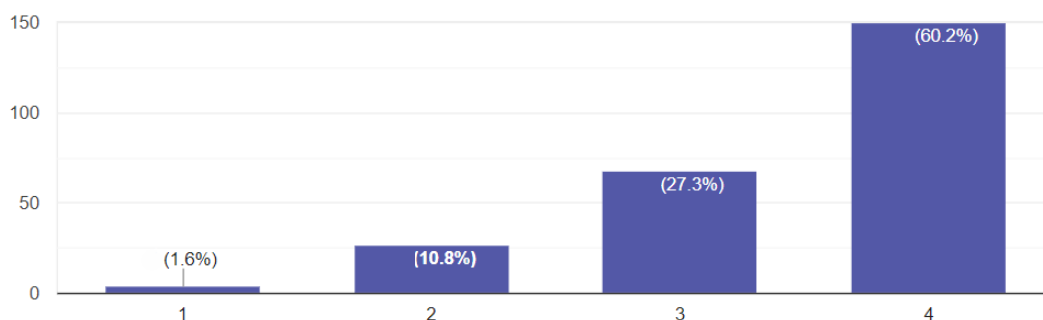
11. Κατά πόσο η διαδικασία του αυτοστοχασμού αποτέλεσε ένα σημαντικό για εσάς σημείο εκκίνησης της διαδικασίας της Αξιολόγησης Ομοτέχνων και σας βοήθησε να ενισχύσετε την αυτεπίγνωσή σας ως επαγγελματία; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

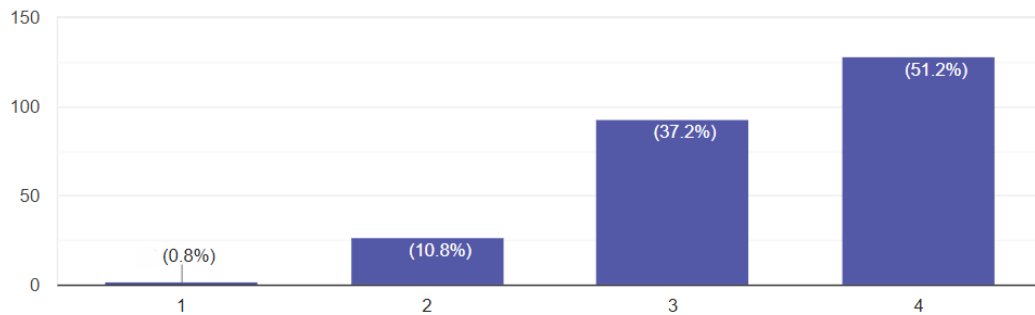
12. Σε ποιο βαθμό η ανάλυση swot σας βοήθησε να καταλήξετε σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τις δυνατότητες και τις αδυναμίες σας ως εκπαιδευτικού και τις ευκαιρίες για βελτίωση που παρέχονται στο σχολείο; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

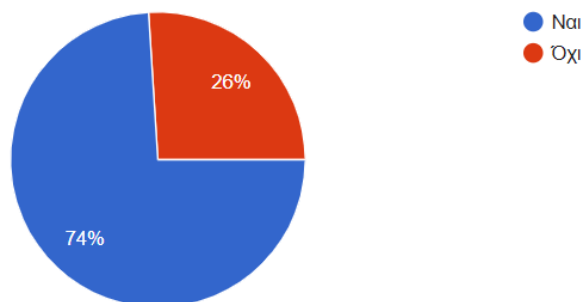
13. Σε ποιο βαθμό το περιβάλλον του σχολείου υποστήριξε αποτελεσματικά την υλοποίηση του μαθησιακού περιπάτου; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

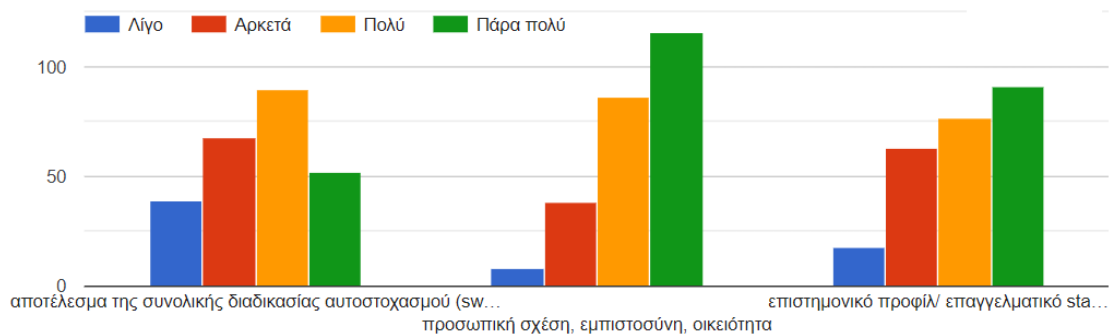
14. Κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από όσα αποκομίσατε από την ανταλλαγή άτυπων επισκέψεων στις τάξεις συναδέλφων σας; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

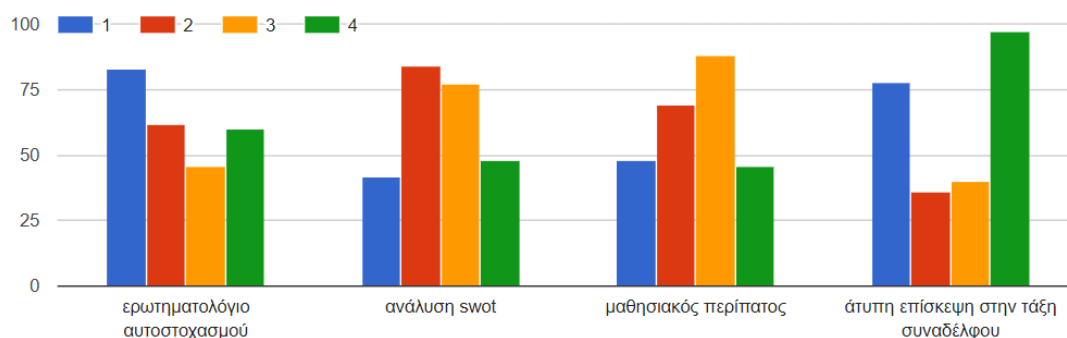
15. Η επιλογή του ομότεχνου/ συνεργάτη ήταν αποτέλεσμα της συνολικής διαδικασίας αυτοστοχασμού (swot/ ευκαιρία – αδυναμία/ μαθησιακός περίπατος κλπ) που προηγήθηκε;

16. Πόσο συνέβαλε καθένα από τα παρακάτω κριτήρια στην επιλογή συναδέλφου;

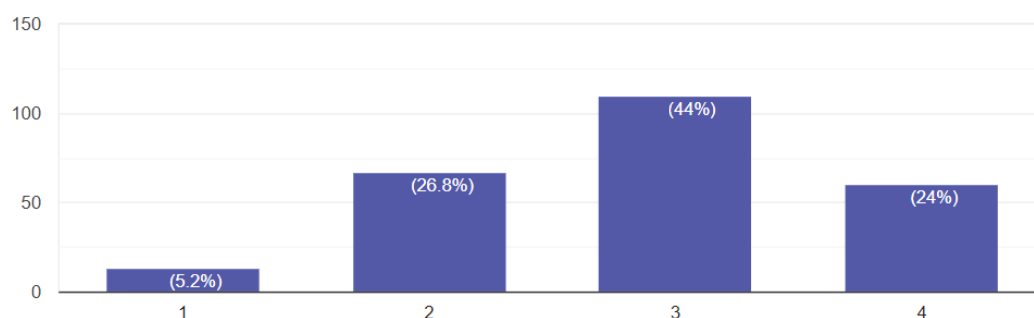

17. Πόσο σημαντική/ωφέλιμη ήταν για εσάς κάθε μία από τις διαδικασίες του σταδίου του αυτοστοχασμού;
(ιερραρχήστε σημειώνοντας 1 για την περισσότερο σημαντική/ωφέλιμη διαδικασία έως 4 για τη λιγότερο σημαντική/ωφέλιμη διαδικασία. Επιλέξτε διαφορετικό αριθμό σε κάθε σειρά).

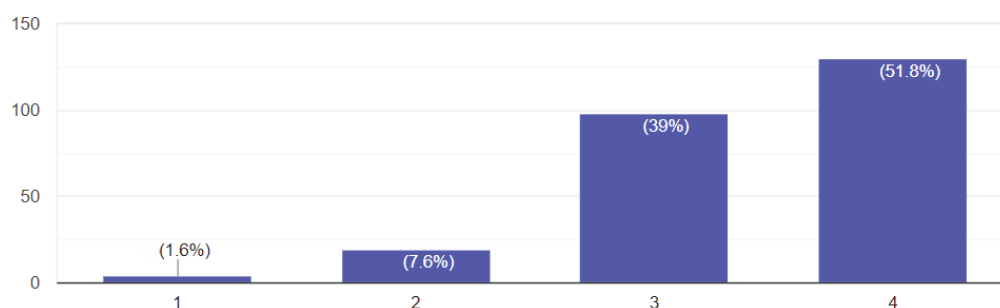

Γ. 2ο Στάδιο: Προετοιμασία παρατήρησης

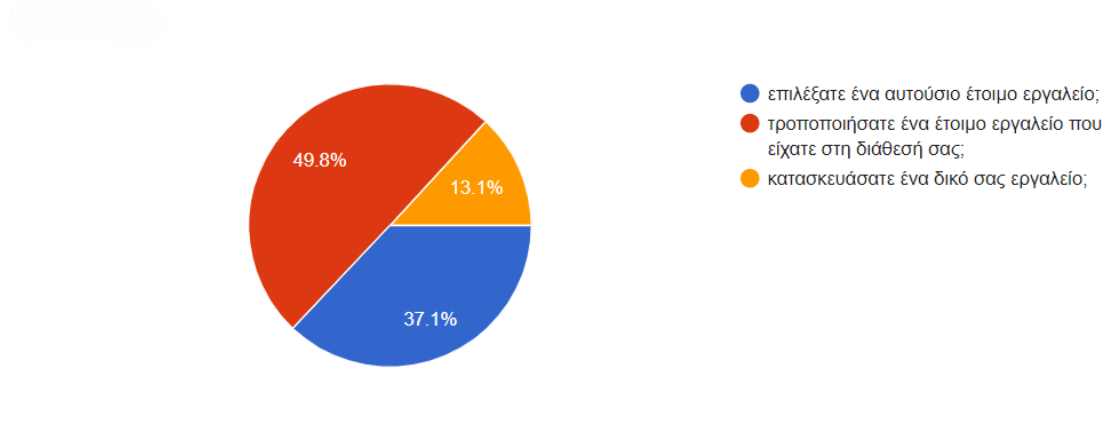
18. Σε ποιο βαθμό αξιοποιήσατε τον "Ενδεικτικό Πίνακα Στοχοθεσίας" που παρατίθεται στο υλικό για να καθορίσετε με τον ομότεχνό σας τους στόχους και το εργαλείο της παρατήρησης στην τάξη; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

19. Πόσο ικανοποιημένος/-η είστε από τον τρόπο με τον οποίο συνεργαστήκατε και διαβουλευτήκατε με τον/την ομότεχνό σας σχετικά με το παιδαγωγικό/διδακτικό σκέλος της παρατήρησης στην τάξη (αντικείμενο/περιοχή παρατήρησης, μεθοδολογία, ειδικοί μαθησιακοί στόχοι, παιδαγωγικές/διδακτικές τεχνικές κ.λπ.) (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

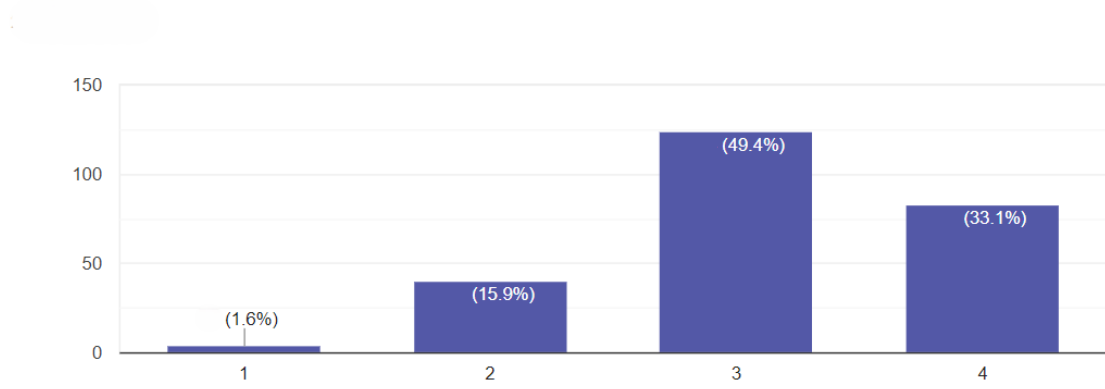

20. Ως προς το εργαλείο παρατήρησης (κλείδα):

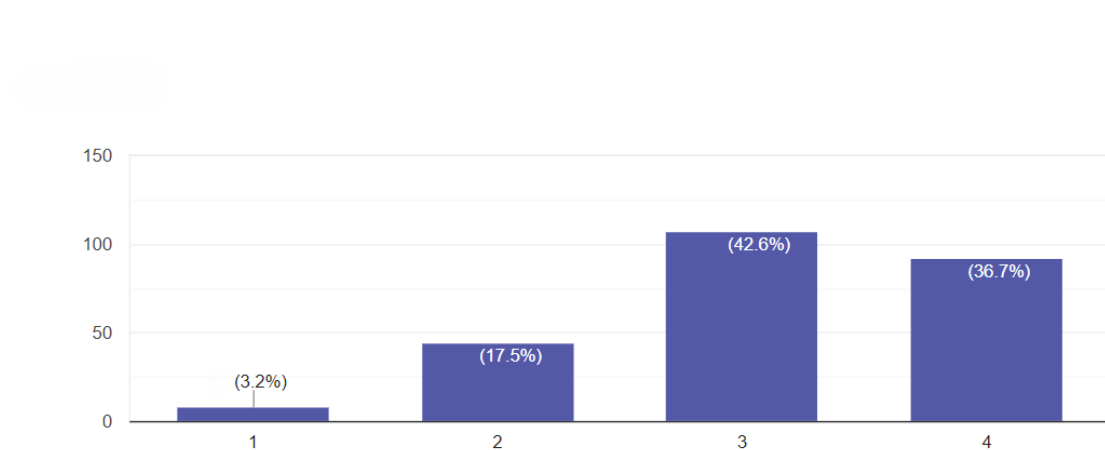

Δ. 3ο Στάδιο: Παρατήρηση στην τάξη

21. Πόσο αποτελεσματικά θεωρείτε ότι εφαρμόστηκε η παρατήρηση στην τάξη σε σχέση με τους στόχους που είχατε θέσει, τον τρόπο που οργανώσατε τη διαδικασία και το εργαλείο που επιλέξατε να χρησιμοποιήσετε; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

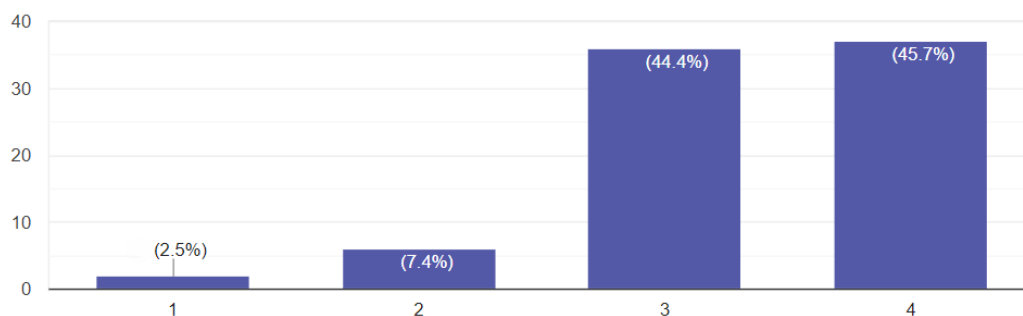

22. Σε πιο βαθμό ήταν για εσάς εποικοδομητική η εμπειρία της παρατήρησης στην τάξη σε σχέση με τον ρόλο που είχατε αναλάβει; (άλλαξαν αντιλήψεις/πεποιθήσεις, επιβεβαιώθηκαν/εξαλείφθηκαν ανησυχίες, διαπιστώθηκαν πτυχές τις διαδικασίας που δεν είχατε προβλέψει τον αντίκτυπό τους;) (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

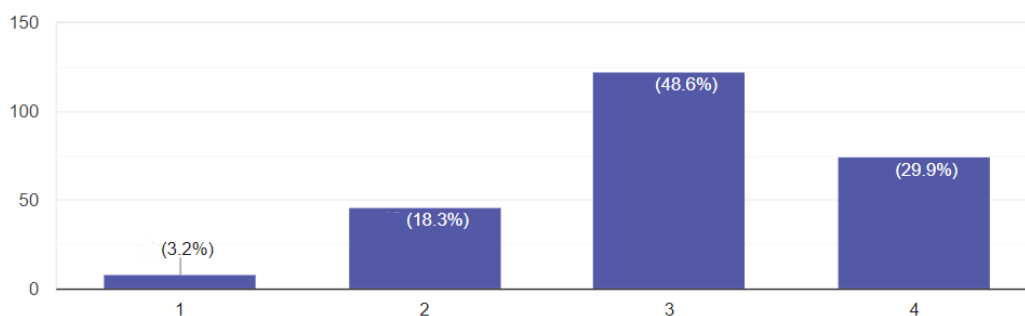

Ε. 4ο Στάδιο: Μετά την παρατήρηση

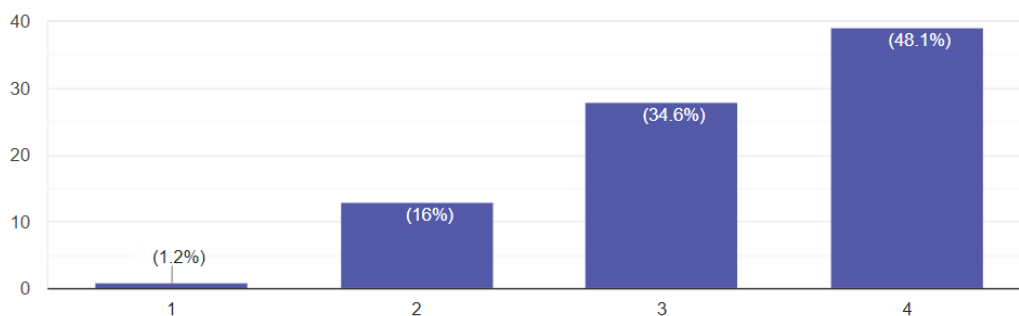
23. Πόσο εποικοδομητική ήταν η μεταδιδασκτική συνάντηση; Σε ποιο βαθμό η διαδικασία της ανατροφοδότησης (με βάση την εμπειρία των 2 ρόλων) κατά τη μεταδιδασκτική συνάντηση υπήρξε αποτελεσματική και μπορεί να αξιοποιηθεί για την προσωπική σας βελτίωση; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

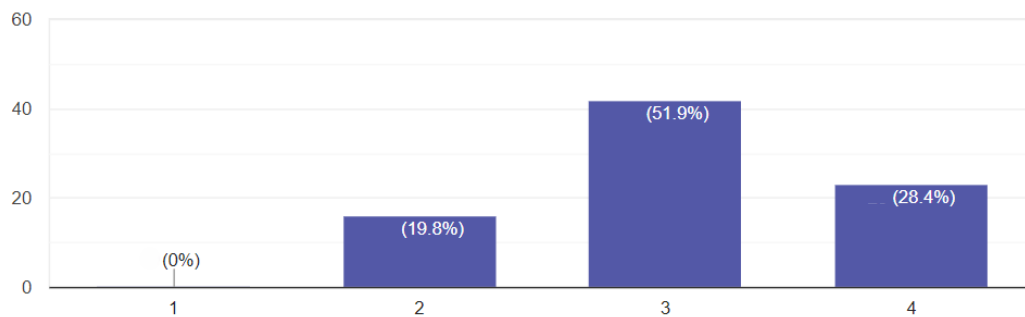
24. Κατά πόσο τα έντυπα και τα εργαλεία της παρατήρησης (συμπληρωμένη κλείδα παρατήρησης, προσωπικές σημειώσεις και των δύο συμμετεχόντων, έντυπο σχολιασμού του παρατηρητή) αξιοποιήθηκαν επαρκώς και αποτέλεσαν μια ουσιαστική βάση για την ανατροφοδοτική συζήτηση; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

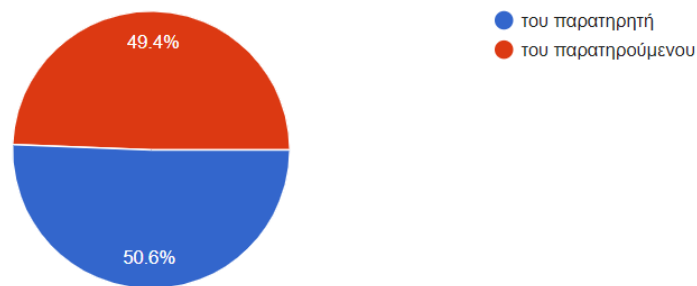
25. Σε ποιον βαθμό σας βοήθησε η εμπειρία της α' φάσης και ο/η συνάδελφος που επιλέξατε στην προσαρμογή σας κατά την αλλαγή ρόλων στη β' φάση της διαδικασίας; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

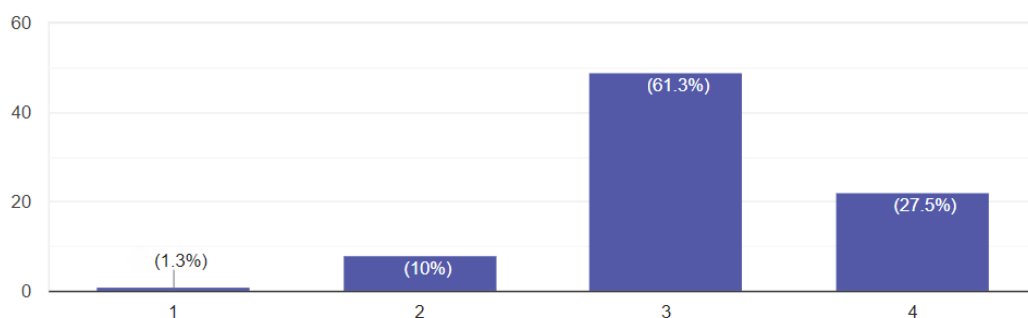
26. Σε ποιον βαθμό θεωρείτε ότι ανταποκριθήκατε με επάρκεια και αποτελεσματικότητα στις απαιτήσεις κάθε «ρόλου» (παρατηρητής/ παρατηρούμενος) σε σχέση με την οργάνωση και την εφαρμογή της διαδικασίας στην τάξη; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

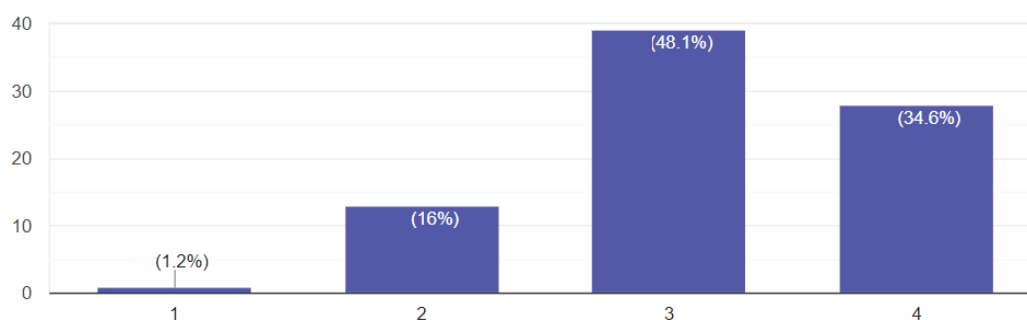
27. Ποιος από τους δύο ρόλους σας «δυσκόλεψε» περισσότερο;

28. Σε ποιο βαθμό ήταν για εσάς επιδραστική η εμπειρία της αλλαγής «ρόλων»; (άλλαξαν αντιλήψεις/πεποιθήσεις, επιβεβαιώθηκαν/εξαλείφθηκαν ανησυχίες, διαπιστώθηκαν πτυχές τις διαδικασίας που δεν είχατε προβλέψει τον αντίκτυπό τους)

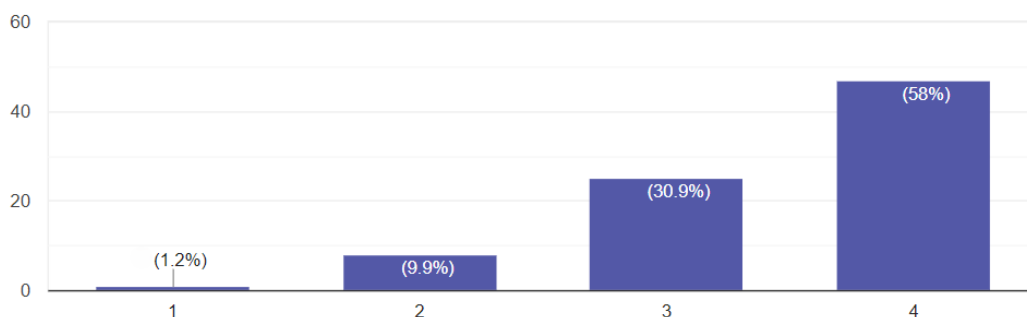

29. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι η συμμετοχή και η συνολική εμπειρία από την επιτέλεση των δύο «ρόλων» (παρατηρητής/παρατηρούμενος) σας επηρέασε τόσο, ώστε να αποτελεί παράδειγμα μετασχηματιστικής μάθησης για εσάς;

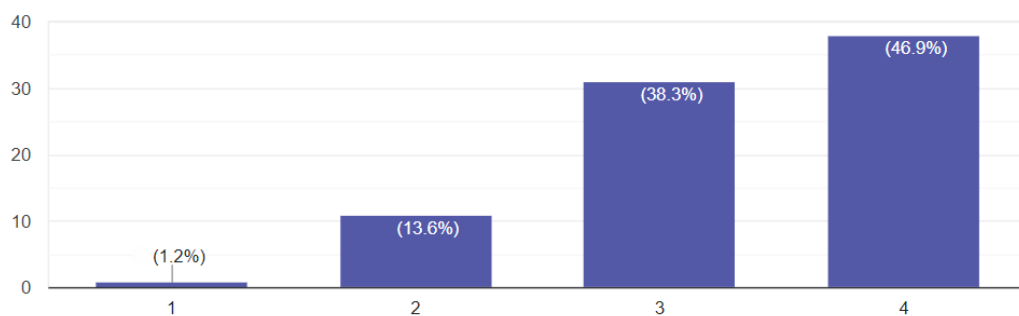

ΣΤ. 5ο Στάδιο: Κριτικός αναστοχασμός

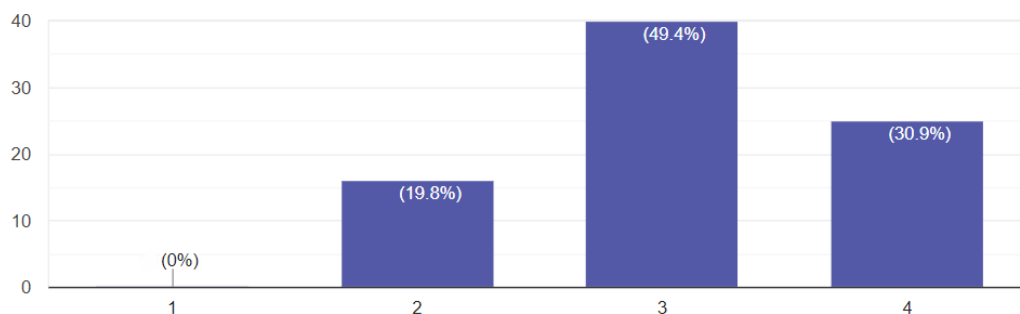
30. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το Στάδιο του Αυτοστοχασμού (swot, μαθησιακός περίπατος, επίσκεψη στην τάξη κλπ) είναι μια ωφέλιμη διεργασία για τους εκπαιδευτικούς, η οποία πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής πρακτικής τους; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

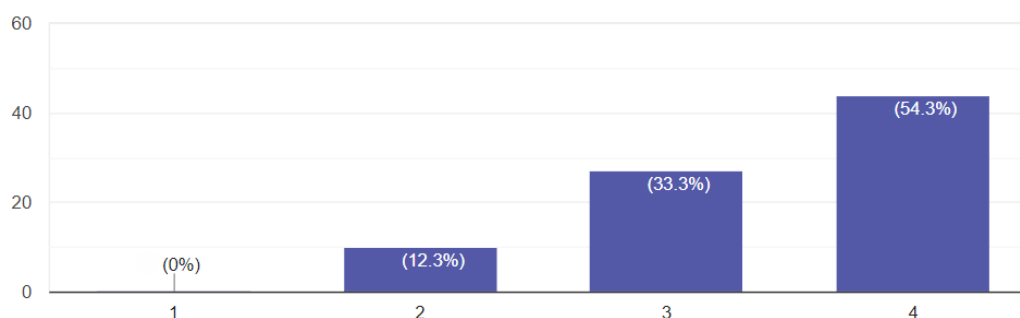
31. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε την επαρκή και μεθοδική προετοιμασία της παρατήρησης (στοχοθεσία, αλληλεπίδραση με συνάδελφο, διαμόρφωση εργαλείου κ.ά) σημαντική για την αποτελεσματική υλοποίηση της διαδικασίας; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

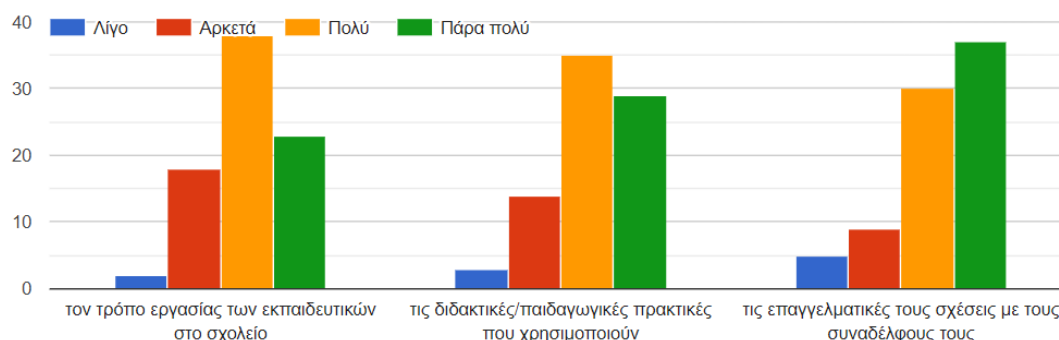
32. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τον τρόπο που επιτελέσατε τον ρόλο σας κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων της διαδικασίας της παρατήρησης (προετοιμασία, εφαρμογή, μεταδιδασκτική συνάντηση); (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

33. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η Αξιολόγηση Ομοτέχνων (αυτοαξιολόγηση, συνεργασία, διαμοιρασμός, κριτικός αναστοχασμός) αποτελούν υψηλού επιπέδου μαθησιακή διαδικασία που βοηθά τους εκπαιδευτικούς να βελτιώνονται και να εξελίσσονται συνεχώς; (1: Λίγο, 2: Αρκετά, 3: Πολύ, 4: Πάρα πολύ)

34. Κατά πόσο θεωρείτε ότι το συνολικό πλαίσιο της Αξιολόγησης Ομοτέχνων και οι συνεργατικές πρακτικές που προωθεί/αξιοποιεί συνιστούν παράδειγμα μετασχηματιστικής μάθησης που επηρεάζει καταλυτικά

ΜΕΡΟΣ II

Αποσπάσματα από τις εκθέσεις των Διευθυντών των σχολικών μονάδων σχετικά με τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος στο σχολείο τους

4ο Νηπιαγωγείο Λαυρίου: «...αρχική μας πρόθεση ήταν η συμμετοχή... ήρθαμε αντιμέτωπες με τις λέξεις: Αξιολόγηση, Αυτοαξιολόγηση, λέξεις που τρομάζουν κάποιους και άλλοι το βλέπουν ως πρόκληση... Αρχικά αποκτήσαμε μεγαλύτερη άνεση με το υλικό. Έτσι ξεκινήσαμε τους μαθησιακούς περιπάτους και τις επισκέψεις στις τάξεις... Μέσα από τις μεταδιδασκτικές συζητήσεις και την ανατροφοδότηση ανακαλύψαμε νέες ιδέες, υπήρχε μεγαλύτερη διάθεση για συνεργασία, ανταλλάξαμε απόψεις και δημιουργήσαμε νέα σχέδια δράσης. Μιλάμε για μια διαδικασία που μας επέτρεψε να ανακαλύψουμε, να ξεδιπλώσουμε τις δυνατότητες του εαυτού μας».

5ο Νηπιαγωγείο Αμαρουσίου: «... η εμπειρία μας από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι γενικά θετική. Όλη η διαδικασία έγινε σε κλίμα αποδοχής και άνεσης, τόσο μεταξύ των μόνιμων εκπαιδευτικών, λόγω πολύχρονης συνεργασίας και γνωριμίας όσο και των αναπληρωτριών οι οποίες υιοθέτησαν το όραμά μας. Νιώσαμε ότι η ενασχόληση με το πρόγραμμα μας βοήθησε να οργανώσουμε και να καταγράψουμε επίσημα, επιστημονικά και πιο συστηματικά κάποιες πρακτικές που άτυπα ήδη εφαρμόζουμε στο σχολείο. Τα εργαλεία που μας παρείχε το πρόγραμμα έκανε πιο δομημένο τον αυτοστοχασμό και βοήθησαν πολύ».

Νηπιαγωγείο Ροδόπολης: «... Η διαδικασία παρατήρησης υπήρξε μία αφορμή ώστε να γίνει παρακολούθηση με επιστημονικό τρόπο του συναδέλφου και της δουλειάς του. Είναι μία σημαντική διαδικασία που θα έπρεπε να προβλέπεται θεσμικά γιατί επιτρέπει την ανατροφοδότηση από τον ομότεχνο αλλά κυρίως συντελεί στο να γίνουν προσωπικές προβολές παρατηρώντας τη διδασκαλία τρίτου και αυτό μπορεί να αποτελέσει μία ουσιαστική διαδικασία αυτοβελτίωσης...η σχέση αλληλεπίδρασης αλλά και η εμπιστοσύνη που δομείται μέσα από αυτή την επικοινωνία είναι αυτό που δημιουργεί σχέσεις και δεσμούς κοινότητας».

12ο Νηπιαγωγείο Αγίας Παρασκευής: «Το πιλοτικό πρόγραμμα της Αξιολόγησης Ομοτέχνων συμβάλει στην ανάπτυξη των σχέσεων των εκπαιδευτικών και βοηθά στην εδραίωσή τους. Παράλληλα, βελτιώνεται η παιδαγωγική διαδικασία για το σύνολο της σχολικής μονάδας.

Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε είναι η έλλειψη σταθερότητας του προσωπικού και η συνεχής εναλλαγή των συναδέλφων. Το γεγονός αυτό λειτουργεί ανασταλτικά στην δημιουργία κοινού εκπαιδευτικού οράματος».

24ο Νηπιαγωγείο Αχαρνών: «Στα σχέδια της Διοίκησης υπάρχει η προοπτική εφαρμογής του προγράμματος στο σχολείο μακροπρόθεσμα, δεδομένου ότι στα κύρια θετικά αποτελέσματά του διαφαίνεται η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και η βελτίωση των συνεργατικών σχέσεων. Αξίζει να σημειώσουμε ότι κατά την εφαρμογή του προγράμματος επωφελήθηκαν τόσο οι αναπληρωτές του σχολείου μας που αποτελούσαν το 70% του εκπαιδευτικού προσωπικού του σχολείου, όσο και το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό, σύμφωνα με τις δηλώσεις τους...

...Τα θετικά σημεία από την εφαρμογή του προγράμματος: επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας, θετικός αντίκτυπος σε γονείς και

κηδεμόνες, μείωση του εργασιακού στρες (ειδικότερα στους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς, δημιουργία θετικών συναισθημάτων (ειλικρίνεια, ενθάρρυνση, εμπιστοσύνη, αλληλεγγύη, εργασιακή ενδυνάμωση), βελτίωση των επαγγελματικών σχέσεων, αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και επαναπροσδιορισμός του τρόπου ανταπόκρισής τους σε διδακτικές και παιδαγωγικές πρακτικές, βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας και θετικότερη ανταπόκριση των μαθητών σε αυτήν».

21^ο Αθηνών – Λέλα Καραγιάννη: «Στο πρόγραμμα συμμετείχε ενεργά η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών του σχολείου. Στο σύνολό τους οι εκπαιδευτικοί ωφεληθήκαν από την ετεροπαρατήρηση καθώς τους έδωσε τη δυνατότητα για ανταλλαγή απόψεων και προτάσεων για βελτίωση από έναν έμπειρο συνάδελφο. Κάποιοι αναθεώρησαν τις μεθόδους διδασκαλίας τους και τον τρόπο προσέγγισης των μαθητών. Αν και έμπειροι συνάδελφοι με πολλά χρόνια υπηρεσίας αισθάνθηκαν ότι βρίσκονται σε μια πορεία εξέλιξης και μέσα από την αναζήτηση, την κριτική σκέψη, τη διαλογική συζήτηση και τον αναστοχασμό, οδηγούνται σε προσωπική βελτίωση και βελτίωση του παιδαγωγικού τους έργου. Στην αποτίμηση του έργου που έγινε στον σύλλογο διδασκόντων αποφασίστηκε να υιοθετηθεί η πρακτική της αξιολόγησης ομοτέχνων και την επόμενη σχολική χρονιά, με στόχο να ενταχθεί στην κουλτούρα του σχολείου».

1/θέσιο & 12/θέσιο Πειραματικό Δ.Σ. Πανεπιστημίου Αθηνών (Μαράσλειο): «...Όταν ήρθαμε σε επαφή με το πρόγραμμα, προϋπήρχε η πρόθεση ανάπτυξης και αξιοποίησης γνωσιακού κεφαλαίου, η διάθεση ανταλλαγής ρόλων, ανταλλαγή ιδεών και εκπαιδευτικού υλικού, το συνεργατικό κλίμα, είχαν γίνει ενέργειες συλλογικού προγραμματισμού. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με κάποια από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προγράμματος, δηλαδή τον ανοιχτό του χαρακτήρα, την εθελοντική συμμετοχή, την οριζόντια σχέση των εμπλεκομένων και γενικότερα τη συνεργατική φιλοσοφία του, δημιούργησαν μια ευνοϊκή συνθήκη και η ανταπόκριση των μελών του συλλόγου μας ήταν αρκετά θετική ως προς τη συμμετοχή.

Η ηλικιακή γκάμα και η εμπειρία των εκπαιδευτικών έχει ένα σχετικό εύρος, υπάρχουν οι νεότερες συναδέλφισσες με μια πιο φρέσκια και επικαιροποιημένη ματιά αλλά και εκπαιδευτικό προσωπικό με μεγαλύτερη εμπειρία, όπου συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αλληλεπιδρούν αρμονικά και δημιουργικά»οι συνάδελφοι/-ισσες που εμπλέκονται στο το πρόγραμμα συνεχίζουν να δείχνουν αμείωτο ενδιαφέρον, είναι ένα θέμα που συζητείται και υποστηρίζεται και περιμένουμε την οργάνωση και την υλοποίηση και των επόμενων σταδίων».

5^ο ΔΣ Χαλκίδας: «Όλοι οι εκπαιδευτικοί συμπεράναμε πως η πορεία από τον αναστοχασμό, την αλληλεπίδραση με ομότεχνους και τέλος τον κριτικό αναστοχασμό οδηγεί στον μετασχηματισμό, τη συνεχή ανατροφοδότηση και τη βελτίωση των διδακτικών μας πρακτικών με τελικό στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της μάθησης. Μέσω του προγράμματος αναδείχθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό μια κουλτούρα διαμοιρασμού και διάχυσης της γνώσης που προϋπήρχε στο σχολείο μας και σε βάθος χρόνου η συνεργατική αυτή πρακτική θεωρούμε πως μπορεί να δημιουργήσει νέα δεδομένα, δυνατότητες και προοπτικές στον χώρο της εκπαίδευσης».

4ο ΔΣ Γέρακα: «Κατά την υλοποίηση του προγράμματος ήταν πολύ σημαντική η υποστήριξη από όλη τη σχολική κοινότητα, ακόμα και των μη συμμετεχόντων. Αυτό ουσιαστικά απέδειξε και τη σημασία της συνεργασίας-υποστήριξης στην εκπαιδευτική διαδικασία και στο όραμα του ανοιχτού σχολείου. Ως προστιθέμενη αξία στο πρόγραμμα αποδείχτηκε ο αυτοστοχασμός και η ετεροπαρατήρηση και η ανατροφοδότηση ως εξίσου σημαντικές τεχνικές αυτοβελτίωσης και επαναπροσδιορισμού της επαγγελματικής

ταυτότητας και της επιστημονικής κατάρτισης των ομότεχνων. Αναδεικνύεται έτσι η αξία της συλλογικής συμμετοχής και της υποστήριξης της σχολικής κοινότητας στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του σχολείου γενικά».

2ο ΔΣ Κερατέας: «Το σχολείο μας συμμετέχει 2η χρονιά στο πιλοτικό πρόγραμμα, το οποίο ενισχύει το ήδη υπάρχον mentoring και τη φιλοσοφία του σχολείου μας. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν το 92% των ΠΕ70, αυξημένο κατά πολύ σε σχέση με το περσινό που ήταν στο 62%. Επίσης, συμμετείχαν το 100% των εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης και το 100% των αναπληρωτών εκπαιδευτικών του σχολείου. Ομαδοποιώντας τις εντυπώσεις καταγράφονται τα εξής:

- Όλοι οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν πως το πρόγραμμα ήταν μία εποικοδομητική εμπειρία, είχαν την ευκαιρία αυτοστοχασμού και επανεξέτασης της διδασκαλίας τους
- Βίωσαν την ανάγκη να δημιουργήσουν εργαλεία αυτοαξιολόγησης, για να βελτιώσουν τη διδακτική τους εμπειρία
- Δημιουργήθηκε υψηλό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών και οικοδομήθηκε η αξία του κριτικού αναστοχασμού και η αξία του μετασχηματισμού της μάθησης».

1ο ΔΣ Γλυκών Νερών: «...απολαύσαμε κάθε στιγμή της συνεργασίας μας στο πλαίσιο του προγράμματος και, τελικά, συνηγορούμε ότι η αξιολόγηση ομοτέχνων βοηθάει, αν όχι στην εξέλιξη, σίγουρα στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών και τη βελτίωση της παιδαγωγικής διαδικασίας. Θεωρούμε ότι η αξιολόγηση ομοτέχνων και η ανταλλαγή καλών πρακτικών θα έπρεπε να γενικευτεί ως λογική, φιλοσοφία και πρακτική στα σχολεία, αρκεί να υπάρχουν οι προϋποθέσεις που θα διευκολύνουν την εφαρμογή του προγράμματος».

8ο ΔΣ Αγίας Παρασκευής: «Η συμμετοχή μας στο ερευνητικό- πιλοτικό πρόγραμμα ήρθε ως ανάγκη εξέλιξης και ενίσχυσης της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας... Οι εντυπώσεις μας από την α' φάση είναι πολύ θετικές. Η μελέτη και η εφαρμογή της μεθοδολογίας και των εργαλείων που προτείνονται (μέθοδος SWOT, μαθησιακοί περίπατοι, ετεροπαράτηρηση) ενίσχυσαν την επαγγελματική μάθηση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών και την ικανότητα αναστοχασμού. Μας ενθουσίασε επίσης, το γεγονός ότι ο εκπαιδευτικός έχει τον έλεγχο της διαδικασίας μάθησης ώστε να αυτοαξιολογείται και να εξελίσσεται διαρκώς... η φιλοσοφία του προγράμματος έχει περάσει και στον προγραμματισμό και την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας».

3ο ΔΣ Ραφήνας: «...ο μαθησιακός περίπατος, παρόλο που δεν ακούγεται εντυπωσιακός, με ταξίδεψε πολύ μακριά...Όταν, μπήκα στην τάξη αυτόματα ξεκίνησε ο αναστοχασμός: άρχισα να συγκρίνω, να διαπιστώνω ή να θέλω να μιμηθώ. Η ετεροπαράτηρηση με οδήγησε σε σκέψεις αν το κάνω κι εγώ ως διδάσκουσα όπως εκείνος, αν μπορώ να το κάνω, τι χρειάζεται να αλλάξω στη διδασκαλία μου για να φτάσω το προσδοκώμενο αποτέλεσμα... Η διαδικασία της παρατήρησης υπήρξε ιδιαιτέρως διακριτική καταλήγοντας στις μεταδιδασκτικές συναντήσεις σε ουσιαστικά συμπεράσματα και αναθεώρηση παγιωμένων συμπεριφορών.... η διαδικασία συμβάλει ξεκάθαρα στην ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών πυροδοτώντας το ενδιαφέρον τους για βελτίωση και συνεργασία».

8ο ΔΣ Θήβας: «...η διαδικασία του αυτοστοχασμού αποτέλεσε ένα σημαντικό σημείο εκκίνησης της όλης διαδικασίας και μας βοήθησε να ενισχύσουμε την αυτεπίγνωσή μας μέσω συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων ... το περιβάλλον του σχολείου υποστήριξε αποτελεσματικά την υλοποίηση του μαθησιακού περιπάτου και είμαστε σε μεγάλο βαθμό

ικανοποιημένοι από όσα αποκομίσαμε από την ανταλλαγή άτυπων επισκέψεων στις τάξεις των συναδέλφων μας... Η εμπειρία της παρατήρησης στην τάξη ήταν άκρως εποικοδομητική καθώς και η μεταδιδασκτική συνάντηση στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκε η διαδικασία της ανατροφοδότησης... το συνολικό πλαίσιο της Αξιολόγησης Ομοτέχνων και οι συνεργατικές πρακτικές που προωθεί συνιστούν παράδειγμα μετασχηματιστικής μάθησης. Ο διαμοιρασμός απόψεων/πρακτικών και η διάχυση αυτών, που ούτως ή άλλως αποτελούν φιλοσοφία του σχολείου μας, προωθείται συστηματικά».

Δημοτικό Σχολείο Βουλιαγμένης: «Όλοι οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί αποτίμησαν θετικά τις συνεργασίες τους με συναδέλφους. Δήλωσαν ότι μέσα από τη συνεργασία οι στόχοι επιτεύχθηκαν πιο άμεσα και αποτελεσματικά. Ορισμένοι σημείωσαν ότι αισθάνθηκαν περισσότερη αυτοπεποίθηση και σιγουριά σχετικά με το διδακτικό και παιδαγωγικό τους έργο. Κάποιοι άλλοι σημείωσαν ότι ένιωσαν ανακούφιση, καθώς ξεπεράστηκαν προβλήματα που δυσκόλευαν πολύ την καθημερινότητά τους στο σχολείο καθώς και ότι έμαθαν διδακτικές και παιδαγωγικές τεχνικές και πρακτικές ωφέλιμες. Άλλοι δήλωσαν ότι η συνεργασία με τους συναδέλφους συνέβαλε στην προσωπική τους επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη. Ο κοινός παρονομαστής σε όλες τις απόψεις και σε όλα τα θετικά αποτελέσματα είναι ότι ενδυναμώθηκε ο σύλλογος διδασκόντων σε επίπεδο συνεργασιών, οι οποίες βελτίωσαν τόσο τις σχέσεις μεταξύ συναδέλφων, αλλά και το εκπαιδευτικό και διδακτικό τους έργο όσο και την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου».

2ο ΔΣ Αχαρνών: «Η δράση ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα από το google forms οι εκπαιδευτικοί βρήκαν τη διαδικασία εξαιρετικά χρήσιμη σχετικά με τη γνωριμία νέων στρατηγικών μάθησης, αυτογνωσίας, την απόκτηση δεξιοτήτων συνεργασίας και τον αναστοχασμό.

Οι εκπαιδευτικοί με πολλά χρόνια διδακτικής εμπειρίας, δήλωσαν ότι ήταν μία πολύ καλή ευκαιρία να δουν συναδέλφους τους να κάνουν μάθημα και να προσεγγίσουν ένα διαφορετικό στυλ διδασκαλίας από το δικό τους, παίρνοντας έμπνευση για μελλοντικές τους διδασκαλίες. Επιπλέον, παρόλο που στην αρχή ένιωσαν συναισθήματα δυσφορίας ή ελάχιστου άγχους με την ύπαρξη ενός ακόμα ατόμου στην τάξη τους, μετά από λίγες φορές το συνήθισαν. Μεγάλη επίσης έμφαση δόθηκε από εκείνους στις συνεργατικές πρακτικές που ανέπτυξαν με τον ομότεχνό τους και με το άνοιγμα της τάξης τους σε τρίτους, πρακτική την οποία δεν είχαν επιχειρήσει τα προηγούμενα χρόνια, πέραν του εκπαιδευτικού παράλληλης στήριξης ή του τμήματος ένταξης.

Αναφορικά με τους νέους εκπαιδευτικούς έμφαση δόθηκε στην ουσιώδη και αντικειμενική ανατροφοδότηση που έλαβαν από τον ομότεχνο κατά τη μεταδιδασκτική συνάντηση, η οποία τους ώθησε στην αυτογνωσία, την αυτοκριτική και την επαγγελματική τους εξέλιξη... Αυτό που αναφέρθηκε είναι ότι αποτελεί μία πρακτική επίπονη και κοπιαστική, που όμως οδηγεί σταδιακά στη βελτίωση του εαυτού τους ως εκπαιδευτικού και ως ανθρώπου».

8° ΔΣ Γέρακα: «Η εμπειρία της παρατήρησης διδασκαλίας αποδείχθηκε ιδιαίτερα επωφελής. Μέσα από την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ανατροφοδότηση βελτιώσαμε τις διδακτικές μας προσεγγίσεις και ενισχύσαμε την επαγγελματική μας συνεργασία. Η διαδικασία αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας και της συνεχούς μάθησης στον εκπαιδευτικό χώρο. Προτείνουμε τη συνέχιση και την επέκταση τέτοιων προγραμμάτων καθώς προάγουν την επαγγελματική ανάπτυξη και την και την ποιοτική αναβάθμιση της διδασκαλίας».

Δ.Σ Νοσοκομείου Παιδών Αγία Σοφία: «Το σχολείο εξυπηρετεί τρεις ογκολογικές κλινικές και τις υπόλοιπες παιδιατρικές. Τα μαθήματα στις παιδιατρικές κλινικές και την κλινική μονάδας μεταμόσχευσης μυελού των οστών διεξάγονται στους θαλάμους των παιδιών. Στην τάξη του σχολείου μας, όπου υπάρχει ο απαραίτητος εκπαιδευτικός και τεχνολογικός εξοπλισμός, λαμβάνουν χώρα τα μαθήματα των δύο ογκολογικών κλινικών.

Στο ερευνητικό πρόγραμμα συμμετέχει η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών καθώς σε όλους φάνηκε μια ευκαιρία για ουσιαστική επαγγελματική ανάπτυξη. Αφού μελετήσαμε το υλικό, ο κάθε εκπαιδευτικός ξεκίνησε να κάνει τον αυτοστοχασμό του με βάση τη μέθοδο SWAT analysis. Ξεκινήσαμε τον μαθησιακό περίπατο, ο οποίος ήταν περιορισμένος λόγω της ιδιόμορφης λειτουργίας της σχολικής μονάδας, ωστόσο καταφέραμε και φτιάξαμε δύο ομάδες εκπαιδευτικών. Η πρώτη ομάδα, στην οποία συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί των ογκολογικών κλινικών, κατέληξε στην βελτίωση της πρώτης επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευτικών και των νεοεισελθόντων μαθητών, ενώ η δεύτερη ομάδα η οποία δημιουργήθηκε από εκπαιδευτικούς των παιδιατρικών κλινικών, επέλεξε ως στόχο τη διδακτική της Γλώσσας.

Στη συνέχεια οι «κοινότητες» των εκπαιδευτικών κλήθηκαν να δημιουργήσουν κλείδες παρατήρησης. Σε αυτό το σημείο, ιδιαίτερα βοηθητικό ήταν το υλικό του προγράμματος, το οποίο η κάθε ομάδα προσαρμοσε στις ανάγκες της προκειμένου να ακολουθήσει η ετεροπαρατήρηση. Έπειτα, υλοποιήθηκε η διαδικασία του από κοινού σχεδιασμού των διδασκαλιών. Η δυσκολία που αντιμετωπίζουμε στη διαδικασία της ετεροπαρατήρησης βρίσκεται στο γεγονός ότι σε ορισμένες κλινικές η διδασκαλία πραγματοποιείται στους θαλάμους των παιδιών. Παρ' όλα αυτά, μέσα από τη συνεργασία μας με το υγειονομικό προσωπικό του Νοσοκομείου αλλά και τους συγγενείς και κηδεμόνες των μαθητών, είναι δυνατό να ξεπεραστεί η συγκεκριμένη δυσκολία».

1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων: «Με γνώμονα την κοινή πεποίθηση των εκπαιδευτικών του σχολείου μας ότι η αξιολόγηση ομοτέχνων αποτελεί μία διαδικασία αμοιβαίας μετασχηματιστικής μάθησης και διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης, το σχολείο μας συμμετέχει από την τρέχουσα σχολική χρονιά στο πρόγραμμα ΟΚΜ, με στόχο την ανταλλαγή διδακτικών στρατηγικών - καινοτομιών και τη δημιουργία της «ανοικτής τάξης», μέσα από την οποία θα προάγεται ο επαγγελματικός διάλογος των εκπαιδευτικών και η διάχυση καλών πρακτικών στο σχολείο, με ωφελούμενους μαθητές και εκπαιδευτικούς... Το πρόγραμμα ενθουσίασε τους μαθητές χάρη στο κλίμα της ανοικτής τάξης και της άρσης του απομονωτισμού που εδραιώνεται στο σχολείο μας. Η παρουσία των Συμβούλων και η συνεργασία μαζί τους ενθάρρυνε και ενίσχυσε τη δημιουργική υλοποίηση. Η προσπάθειά μας είναι να δημιουργήσουμε δίκτυα σχολείων επεκτείνοντάς το και στην περιφέρεια».

8^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου: «Το σχολείο μας συμμετέχει με το 100 % των εκπαιδευτικών στο ερευνητικό πρόγραμμα «Κοινότητες Μάθησης: Αξιολόγηση Ομοτέχνων/Συνεργατικές πρακτικές εκπαιδευτικών». Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης στα πλαίσια της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μας μονάδας. Συγκροτήθηκαν ομάδες Ομοτέχνων, διαμορφώθηκε αποθετήριο καλών πρακτικών, εμπλουτίστηκε η σχολική καθημερινότητα με δράσεις που ενισχύουν την επαγγελματική αυτοεκτίμηση των εκπαιδευτικών, διαχέονται έννοιες όπως η συμπερίληψη, η συνεργατικότητα, ο σεβασμός και η αυτενέργεια στην κατεύθυνση της ποιοτικής αξιοποίησης συνολικά του χρόνου εργασίας.... Με τη συμμετοχή στο πρόγραμμα άλλαξε η ποιότητα του διαλόγου, με μια προβολή στο μέλλον της σχολικής μονάδας και στην σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών».

3^ο Γυμνάσιο Νίκαιας: «Το σπουδαιότερο κέρδος του σχολείου από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, είναι η συνειδητοποίηση ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας ότι τα

σχολεία δεν είναι χώροι όπου ακούγονται απλά ωραίες λέξεις «συνύπαρξη», σεβασμός», διάλογος», «εποικοδομητική κριτική», αλλά ότι αυτά γίνονται, πράττονται... όλη η διαδικασία έχει θετική επίδραση στους μαθητές επειδή βλέπουν τους εκπαιδευτικούς να αλληλοπαρατηρούνται και να συνεργάζονται... Το πρόγραμμα αυτό βιώνεται ως μια απόδειξη ότι τα σχολεία είναι ζωντανοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί και διαμορφώνεται μια νέα κουλτούρα, που αλλάζει τη φυσιογνωμία του σχολείου συνολικά».

5° Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής: «Οι εκπαιδευτικοί επέδειξαν αυξημένη ικανότητα τεκμηρίωσης, κριτικής επανεξέτασης και αυτοαξιολόγησης των επιλεχθεισών πρακτικών και ερμηνείας των παρατηρούμενων φάσεων της παιδαγωγικής διαδικασίας/ διεργασίας... επανεξέτασαν παραμέτρους, επισήμαναν τα εύστοχα (δυνατά) και τα αδύναμα σημεία, και κατέθεσαν βελτιωτικές προτάσεις, δημιουργώντας ένα περιβάλλον που θα προάγει μεγαλύτερη εμπλοκή, συμμετοχή και συνεργασία... Συνειδητοποίησαν την ανάγκη και την σπουδαιότητα της αξιολόγησης, του αναστοχασμού και του τρόπου λειτουργίας τους ως εκπαιδευτικοί... Η μέχρι τώρα διαδικασία στέφθηκε με θετικό πρόσημο και εκφράστηκε η επιθυμία να συνεχιστεί και σε επόμενα σχολικά έτη».

6° Γυμνάσιο Ιλίου: «...Η φάση της παρατήρησης κύλισε ικανοποιητικά. Η παρατήρηση έγινε με διακριτικότητα και μέσα σε θετικό κλίμα. Όσοι από τους μαθητές δεν γνώριζαν τη διαδικασία, ξαφνιάστηκαν ευχάριστα.... Μέσα από την ανατροφοδότηση, θεωρούμε ότι τονώθηκε η εμπιστοσύνη και η διάθεση συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών. Τα σχόλια των νεότερων συναδέλφων ήταν πολύ ενθαρρυντικά, και η επιθυμία τους να συνεχιστεί η παρατήρηση ικανοποίησε πάρα πολύ τους παλαιότερους. Ο κριτικός αναστοχασμός συνεχίζεται...».

13° Γυμνάσιο Καλλιθέας: «...αναπτύξαμε συνεργασίες με επιτυχία, αποδεχόμενοι όλοι μας ότι δεν υφίσταται καμία “Αυθεντία”, καμία αντίσταση από αυτή. Συμφωνήθηκε επίσης η αυτονομία του καθενός με σεβασμό αλλά και η αλληλεξάρτηση μας... Κατά την κρίση μας, δημιουργήθηκε μια κοινή ταυτότητα και αποκτήθηκε μία δυναμική ανάμεσα στα ζεύγη συνεργασίας με αλληλοϋποστήριξη και δημιουργικότητα, συνεχή φροντίδα των μελών, επικοινωνία στο πλαίσιο μοιράσματος εμπειριών με βάση τα κοινά κίνητρα, τις ικανότητες και τις ανάγκες των μελών... Το πρόγραμμα ενισχύει την επαγγελματική αυτοπεποίθηση των εκπαιδευτικών και στηρίζει την προσωπική και κοινοτική αυτονομία τους.»

Γυμνάσιο Καρέα: «...Όλες οι ομάδες που συμμετέχουν σε αυτό το πιλοτικό πρόγραμμα θεωρούν πως συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών, στη διάδοση αποτελεσματικών εκπαιδευτικών πρακτικών, στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και του αναστοχασμού των εκπαιδευτικών, στη μείωση της ιδιωτικότητας και της απομόνωσης των εκπαιδευτικών και στη δημιουργία ενός «καθρέφτη» που παρουσιάζει στους μαθητές ένα υγιές πρότυπο γι’ αυτούς που προάγει τη συνεργασία και τη συλλογική μάθηση».

Γυμνάσιο Ύδρας: «... Σε γενικές γραμμές το πρόγραμμά μας βοήθησε να ανοίξουμε τις τάξεις μας με έναν φιλικό τρόπο και να νιώθουμε ασφαλείς με αυτό. Συνέβαλε στο να δημιουργηθεί η κουλτούρα της ανοικτής τάξης και να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των συναδέλφων. Είχαμε την ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις και καλές πρακτικές, να συγκρίνουμε τις δικές μας πρακτικές, να δούμε από μια άλλη οπτική γωνία τις τάξεις μας και την εκπαιδευτική διαδικασία. Τα παιδιά ήταν πολύ δεκτικά με την όλη διαδικασία... Γενικά ήταν μια πολύ θετική εμπειρία για μαθητές και εκπαιδευτικούς. Είμαστε πολύ ικανοποιημένοι από την έκβαση του προγράμματος και πιστεύουμε ότι το πρόγραμμα βοηθά έναν εκπαιδευτικό να εξελίσσεται συνεχώς και να μαθαίνει».

ΓΕΛ Μαγούλας: «...Για την οργάνωση όλων των σταδίων του Προγράμματος ήταν ιδιαίτερα βοηθητικό το υλικό και συγκεκριμένα τα παραδείγματα που παρείχε... Η επιλογή του ομοτέχνου έγινε με κριτήρια την οικειότητα, τη γενικότερη συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, την επιστημονική κατάρτιση του συναδέλφου και τα χρόνια προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση... Η ανατροφοδότηση ήταν το πιο ουσιαστικό στάδιο της διαδικασίας καθώς εκεί φάνηκαν τα οφέλη και για τις δύο πλευρές. Ο παρατηρητής πρότεινε τρόπους βελτίωσης του παρατηρούμενου, οι οποίοι υλοποιήθηκαν στη συνέχεια από τον παρατηρούμενο με αρκετή επιτυχία. Παράλληλα ωφελήθηκε και ο παρατηρητής, καθώς είδε και άλλους τρόπους διδασκαλίας και διαχείρισης τάξης».

2° ΓΕΛ Χαλανδρίου: «...με χαρά ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμα του «μαθησιακού περιπάτου», ανοίξαμε έτσι το «άβατο» της τάξης του ο καθένας κι εκτεθήκαμε στον συνάδελφο με ειλικρίνεια και το κίνητρο της περιέργειας... βγήκαμε όλοι πλουσιότεροι σε εμπειρία, εμπιστοσύνη, αλληλεγγύη...».

5° ΓΕΛ Ιλίου: «...η Διευθύντρια διευκόλυνε τη διαδικασία δίνοντας το παράδειγμα και λειτούργησε ως πρότυπο προς μίμηση κι όχι ως φόβητρο... το πρόγραμμα βοήθησε σημαντικά να αντιληφθεί ο καθένας μας σε ποιον τομέα επιθυμούμε να εξελιχθούμε, να βελτιωθούμε, να εστιάσουμε και ποιοι συνάδελφοι θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν σε αυτό... Υπήρξε ανταλλαγή ιδεών, δίνονταν συμβουλές και σε κάποιες περιπτώσεις η συζήτηση γινόταν με ενθουσιασμό. Κάποιοι νιώσαμε ότι κάνουμε κάτι σημαντικό που πρόκειται να επαναπροσδιορίσει την επαγγελματική μας ταυτότητα, να βελτιώσει τις συνθήκες διεξαγωγής του μαθήματος και τις σχέσεις μας με τους μαθητές. Γιατί οι μαθητές διαισθάνονται ποιοι προσπαθούν γι' αυτούς».

2° Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών: «Ήδη από την Α' φάση σε επίπεδο συνεργασίας ομοτέχνων επιτεύχθηκε ο προσωπικός αναστοχασμός, ο εμπλουτισμός των ιδεών στην εφαρμογή διδακτικών πρακτικών και ανταλλαγής απόψεων, σε κλίμα αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας. Στη Β' φάση μεταξύ των ομοτέχνων καλλιεργήθηκε ακόμη περισσότερο η εμπιστοσύνη, η ελευθερία στην έκφραση και ενισχύθηκε το ομαδικό και διαδραστικό πνεύμα, γεγονός που επέδρασε σημαντικά στο σχήμα αναστοχασμός – αναθεώρηση – μετασχηματισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Οι μαθητές ένιωσαν σχετικά σύντομα άνετα και ελεύθερα σε μια διαδικασία που απέσπασε από μέρους τους θετικές κριτικές. Κρίνουμε ότι η εξάλειψη του αρχικού προβληματισμού σχετικά με την ετεροπαρατήρηση των ομοτέχνων και η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της εμπιστοσύνης καθώς και της διάθεσης για συνεργασία και περεταίρω έρευνα, αποτελούν σταθερές για τη συνέχιση της προσπάθειάς μας».

4° ΓΕΛ Αιγάλεω: «Τον Απρίλιο άνοιξαν οι περισσότερες αίθουσες. Ο καθηγητής των αγγλικών συνεργάστηκε με μία φιλόλογο και ετοίμασαν 4 escape rooms για τα 4 τμήματα της Β' Λυκείου, τα οποία παρακολούθησαν συνάδελφοι, οι οποίοι κάθε φορά συγκροτούσαν μία ομάδα παικτών. Στο μάθημα των Λατινικών της Β' Λυκείου μία φιλόλογος παρουσίασε μία παιγνιώδη δραστηριότητα επανάληψης στη γραμματική με σταθμούς (Rotation Stations). Βοηθός και χρονομέτρης των σταθμών ήταν μία άλλη φιλόλογος. Παρακολούθησαν τη δραστηριότητα ένας βιολόγος και ένας ακόμη φιλόλογος. Στη συνέχεια μαθητές και καθηγητές συμπλήρωσαν φόρμες αξιολόγησης, από τις οποίες συλλέχθηκαν στατιστικά στοιχεία και προτάσεις βελτίωσης της δραστηριότητας. Από τους καθηγητές αρκετοί δήλωσαν ότι είναι πρόθυμοι να εντάξουν ένα escape room στο μάθημά τους την επόμενη χρονιά».

ΓΕΛ Θρακομακεδόνων: «Η ετεροαξιολόγηση από συνάδελφο εκπαιδευτικό είναι ένας εναλλακτικός τρόπος αξιολόγησης της διδασκαλίας, χωρίς την πίεση και το άγχος που προκαλεί κάθε είδους αξιολόγηση από κάποιον άγνωστο αξιολογητή, με το ίδιο αποτέλεσμα που είναι η βελτίωση της διδασκαλίας και κατ' επέκταση η βελτίωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος που είναι η μάθηση».

ΓΕΛ Φυλής: «Ο Σύλλογος συμμετείχε στην πλειοψηφία του στο πρόγραμμα. Η διαδικασία της παρατήρησης ακολούθησε συγκεκριμένα στάδια που περιλάμβαναν συναντήσεις πριν και μετά την παρατήρηση της διδασκαλίας και κριτική ανάλυση μετά την παρατήρηση. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκαν ως εργαλεία καταγραφής της παρατήρησης τα εξής: SWOT ανάλυση, κλείδα παρατήρησης, έντυπο παρατηρητή – παρατηρούμενου, πρωτόκολλο συνεργασίας εκπαιδευτικών. Επιπρόσθετα διοργανώθηκαν ενδοσχολικές επιμορφωτικές ημερίδες με στοχευμένη θεματολογία σχετικά με τις ανάγκες των εκπαιδευτικών, όπως αυτές προέκυψαν από τη swot analysis. Οι εντυπώσεις των εκπαιδευτικών από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι θετικές και ευελπιστούμε στη συνέχιση του προγράμματος».

1ο ΕΠΑΛ Αγίου Δημητρίου: «Πραγματοποιήσαμε για πρώτη φορά αυτοστοχασμό με τρόπο συστηματοποιημένο και ολιστικό βάσει συγκεκριμένου εργαλείου, γεγονός που μας βοήθησε να συνειδητοποιήσουμε σε ποια κλίμακα αξιολόγησης ανήκουμε ως προς το διδακτικό και παιδαγωγικό μας έργο (αξιολόγηση της μάθησης - για τη μάθηση – ως μάθηση).

Είναι η πρώτη φορά που διαβάσαμε στοχοθεσία όσον αφορά στο διδακτικό και παιδαγωγικό μας έργο τόσο ρεαλιστική, σαφή και αναλυτική.

Συνειδητοποιήσαμε ότι η μεταξύ μας συνεργασία μπορεί να καταστεί επωφελής ως προς την ανταλλαγή ιδεών και τον διαμοιρασμό διδακτικών και παιδαγωγικών πρακτικών και συνακόλουθα να μας βοηθήσει να διαχειριστούμε αποτελεσματικότερα δύσκολες καταστάσεις και να βελτιώσουμε την καθημερινότητά μας στη σχολική τάξη».

3ο ΕΠΑΛ Αχαρνών:

«Η συνεργατική πρακτική και οι αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες που ακολουθήσαμε μας οδήγησαν όχι απλώς στο στάδιο της αυτοκριτικής αλλά και στην αναγκαιότητα νέων εκπαιδευτικών πρακτικών. Διαπιστώσαμε πως η αναθεώρηση προσωπικών παραδοχών και αξιών, επιβάλλονταν. Η κοινή συνεργασία από το στάδιο της ετεροπαρατήρησης έως στον από κοινού σχεδιασμό δράσεων μας οδήγησε να ερμηνεύσουμε πιο δημοκρατικά τη σχολική πραγματικότητα, να αποφύγουμε το επαγγελματικό άγχος και εξουθένωση, να αναπτύξουμε αυτοπεποίθηση. Θεωρήσαμε τους εαυτούς μας ως διαμεσολαβητές σχολείου και κοινωνίας και το πετύχαμε σε μεγάλο βαθμό μιας και σχολιαζόμαστε θετικά από γονείς/κηδεμόνες αλλά και από την ευρύτερη τοπική κοινωνία (δήμος Αχαρνών, σχολικοί σύμβουλοι). Στα ΕΠΑ.Λ λειτουργεί ο θεσμός των ΜΝΑΕ που έχει ομοιότητες με τη συνεργασία ομοτέχνων, η διαφορά έγκειται στην ιδέα του κριτικού φίλου δηλαδή στην αυτόβουλη συνεργασία στον τομέα που εσύ κρίνεις πως χρειάζεται βελτίωση, καινοτομία και δημιουργικότητα. Δεν καταφέραμε όμως σημαντική αλλαγή στην κουλτούρα του σχολείου. Θέσαμε απλώς τις πρώτες βάσεις γιατί ακόμη δεν είναι έτοιμοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου να δεχτούν συστημικές αλλαγές».